

Informatiebrief aan de Raad

025

Zaaknummer: Z – Z/25/097079/441984
Datum: Donderdag 3 april 2025
Onderwerp: Uitspraak hoger beroep bestuursdwang Huize Ivicke
Bijlage(n): 1 – Uitspraak Raad van State (ECLI:NL:RVS:2025:1475)

Geachte Raad,

Met deze brief informeren wij u over de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State van 2 april 2025, inzake het hoger beroep dat was ingesteld door Monumenten Restauratie WH B.V. en Muntendamsche Investerings Maatschappij B.V. tegen de handhavingsbesluiten wat betreft de instandhouding van Huize Ivicke (Rust en Vreugdlaan 2 te Wassenaar).

De Raad van State heeft de gemeente op nagenoeg alle onderdelen in het gelijkgesteld. Daarmee is het na jarenlang procederen eindelijk duidelijk dat de gemeente terecht heeft ingegrepen om te voorkomen dat Huize Ivicke als rijksmonument verloren zou gaan.

Wat ging er vooraf?

De gemeente Wassenaar heeft lange tijd overleg gepleegd met de eigenaar om deze aan te zetten tot het uitvoeren van de noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden aan de historische buitenplaats Huize Ivicke teneinde het verval van dit vroeg 20ste-eeuwse rijksmonument een halt toe te roepen. Helaas was dit zonder resultaat. De gemeente zag zich tenslotte genoodzaakt om op te treden tegen de slechte staat van onderhoud van Huize Ivicke en heeft in november 2019 een zogenaamde last onder bestuursdwang opgelegd. Doel daarbij was om de eigenaar ertoe te bewegen alsnog de noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden uit te voeren om verlies aan monumentale waarden van dit waardevolle rijksmonument te stoppen en het voortbestaan niet verder in gevaar te brengen.

Toen in de zomer van 2020 bleek dat de eigenaar niet bereid was een einde te maken aan de overtreding, heeft de gemeente op grond van de last onder bestuursdwang zelf de

herstelwerkzaamheden laten uitvoeren. Nadat de gemeente hiermee was gestart, bleek dat de eigenaar – in strijd met de last onder bestuursdwang – zelf aan de slag wilde gaan. Dat was een reden voor de gemeente om een bouwstop aan de eigenaar op te leggen. De gemeente heeft de werkzaamheden in het najaar van 2021 kunnen afronden.

Via een zogenaamde kostenverhaalsbeschikking heeft de gemeente de gemaakte kosten van € 1.005.482,77 op de eigenaar verhaald. Behoudens de kosten van de ambtelijke uren van € 32.245,39, heeft de Raad van State geoordeeld dat de kosten op de eigenaar inderdaad verhaald mochten worden. De Raad van State heeft de gemeente in de gelegenheid gesteld om ten aanzien van de ambtelijke uren een nieuw besluit te nemen, waarin een nadere onderbouwing wordt gegeven van het uurtarief en het aantal uren.

Einduitspraak

Op basis van deze einduitspraak is een aantal belangrijke conclusies te trekken. In de eerste plaats heeft de gemeente voldoende duidelijk en concreet geformuleerd welke maatregelen waar en met wat voor materiaal genomen moesten worden om een einde te maken aan de overtreding. Het was daarbij niet aan de eigenaar om te bepalen wat wel of niet uitgevoerd moest worden. Daarnaast is geconcludeerd dat de werkzaamheden verder mogen strekken dan het wind- en waterdicht maken van het pand, indien dit noodzakelijk is voor de instandhouding van het monument. De opgelegde maatregelen waren evenredig in relatie tot de overtreding, stelt de Raad van State.

Verder heeft de Raad van State geconcludeerd dat de gemeente terecht een bouwstop heeft opgelegd, omdat de werkzaamheden die de eigenaar van plan was uit te voeren niet op een adequate wijze zouden gebeuren.

De hoogte van de bouwkosten voor het uitvoeren van de werkzaamheden is niet betwist en nu de Raad van State geoordeeld heeft dat deze kosten terecht zijn gemaakt om te voorkomen dat het monument verloren zou gaan, blijft ook dit besluit in stand. Dat betekent dat de tekortsubsidie, die de gemeente van de Provincie Zuid-Holland heeft ontvangen, zal worden terugbetaald. Wij hopen dat met deze nu vrijgekomen financiële middelen de Provincie ook andere gemeenten kan steunen om handhavend op te treden wanneer verwaarlozing van een monument een halt moet worden toegeroepen.

Monumentenbehoud als gezamenlijke inspanning

De steun van de provincie Zuid-Holland laat zien dat erfgoedbescherming niet alleen een lokale verantwoordelijkheid is, maar een gezamenlijke inzet vergt van alle bestuurslagen. Dat begint met de steun en het vertrouwen die de gemeenteraad van het begin af aan gegeven heeft om in dit dossier handhavend op te treden. Ook de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed heeft de gemeente met kennis en kunde terzijde gestaan. Het toont aan dat met consequent optreden en het nemen van verantwoordelijkheid voor de gemaakte keuzes, de gewenste resultaten bereikt kunnen worden. Deze uitspraak is een belangrijke stap vooruit en betekent een doorbraak in de

bescherming van het erfgoed in Nederland. Het biedt andere gemeenten handvatten om met meer zekerheid op te komen voor het behoud van het monumentale erfgoed.

Uiteraard heeft het niet de voorkeur om handhavend te moeten optreden. Liever ziet de gemeente dat een eigenaar zijn verantwoordelijkheid neemt en in het geval van Huize Ivicke nu voortvarend aan de slag gaat met het verdere herstel van het rijksmonument en het op passende wijze in gebruik neemt. De gemeente is in dergelijke gevallen graag bereid om haar adviserende rol te vervullen.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

drs. K.D. Handstede,
gemeentesecretaris

drs. L.A. de Lange,
burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.